

мостойност и самоцелност, макар че стихотворение като „Аз страдам“ изкушава мисленето в една такава посока на образен монополизъм. Трайното присъствие на мотива в Яворовата лирика е знак за едно повнимателно вглеждане в мрежата от значения и обвързаности, които той създава в мащабна картина на екзистенциалните зависимости и пътищата за освобождение. В този план можем да мислим страданието като базисен елемент на Яворовата поетическа картина на света и човешката битийност.

Още в стихотворението „На нивата“ се очертават контурите на подобна картина, проектирана върху основите на библейския прототекст за първогреховността на човека. Яворовият селянин много напомня на нашия праотец, наказан от Господ (заради това, че е ял от забраненото дърво) с пот на челото и в скръб да се изхранва от земята, която ще му ражда тръне и бодили, докато накрая се върне пак в нея, там, откъдето е взет (Битие, гл. 3:17–19). И докато в първата стихосбирка на поета страданието е обективизирано, социализирано, политизирано, стремящо се да обхване многообразието на битийните проявления, то в „Безсъници“ и „Прозрения“ е вече субективизирано и субстанциализирано в интимния свят на Аза. Това не означава, че не продължава да работи онази типологическа тенденция, зададена в стихотворения като „На нивата“, „Градушка“, „Арменци“. Само че сега тя е метафизирана и намира обобщения на едно онтологично ниво. Концентрираната и синтезирана поетическа мисъл и изживяване, все по-налагащата се тенденция за използването на екзистенциалнокатегориални символи и понятия говори за стремежа към философизиране на поетическия изказ. Това, от своя страна, ни позволява да търсим оприличавания с различни учения за битието през различните епохи.

В настоящия текст близостта е потърсена в посока на будизма. И тъй като будизмът трудно би могъл, според една част от неговите изследователи, да се определи като философска или религиозна система, а е преди всичко едно екзистенциално-етично практическо учение с изцяло сотириологическа насоченост, начинанието ни не е чак толкова обречено. Наблюденията ни, с оглед на обема на настоящия текст, няма да се съсредоточават върху отделни образи, мотиви, познати от будистките книги, макар че се срещат такива. Те биха могли да бъдат плод и на случайна конгениалност. Нашият интерес ще е насочен върху цялостния екзистенциален сюжет на лирическият човек в една лирика, раждана не от преломите на социално-историческото време (макар че е оставила своя дан и на тях), а от вътрешните протуберанси на душевния и мисловен живот на един търсещ спасение за себе си и човека лирически Аз.